

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

AZ EVÉSZAVAROK OSZTÁLYOZÁSA a DSM-5 (DSM-5-TR) szerint

Livia Pisciotta

MD, PhD, teljes professor MEDS-08/C

Genovai Egyetem

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Az evési és táplálkozási zavarok (evészavarok) **komplex betegségek** amelyeket a következők jellemznek:

- **diszfunkcionális evési viselkedés**
- **túlzott aggodalom a testsúly és a testalkat miatt**
- **a testképet torzító észlelés**
- **alacsony önértékelés.**

EDs may co-occur **más pszichiátriai zavarokkal együtt is előfordulhatnak** such as anxiety disorders and mood disorders.

A fizikai egészség szinte mindig érintett a rendellenes evési viselkedések miatt, amelyek tápanyag-egyensúlyhiányhoz vezetnek. **Az alacsony testsúly**, however, contrary to a common misconception, **nem az evészavarok egyetlen és specifikus jelzője**, as conditions such as **normál testsúly és overweight**, and even **obesity**, szintén összefügghet evési és táplálkozási zavarokkal.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- Ha nem kezelik **időben** és **megfelelő módszerekkel** az evészavarok állandó állapottá válhatnak, és súlyosan károsíthatják az összes testrendszer egészségét (kardiovaszkuláris, gasztrointesztinális, endokrin, hematológiai, csontváz, központi idegrendszer, bőrgyógyászati stb.), és súlyos esetekben halálhoz vezethetnek. **Anorexia nervosa** összefügg egy **az általános népességhez képest 5–10-szer magasabb halálozási aránnyal**
- Ezek a zavarok jelenleg jelentős közegészségügyi problémát jelentenek, mivel **az anorexia és a bulimia** esetében az elmúlt évtizedekben progresszív **a betegség kezdeti életkorának csökkenése figyelhető meg**, és a diagnózisok egyre gyakoribbak serdülőkor előtt és gyermekkorban. A korai kezdet, azáltal hogy zavarja az egészséges biológiai és pszichológiai fejlődést, sokkal súlyosabb következményekkel jár mind a testre, mind az elmére nézve.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

A diagnózis felállításának késedelme **súlyos következményekkel járhat** a zavarra nézve, mivel minél korábban kezdődik a kezelés, annál nagyobb a siker esélye. A korai diagnózis sajnos nem mindig könnyű kihívás, mivel ezen zavarok pszichopatológiájának természete — amelyet **tagadás**, **ambivalencia**, **titkosság**, and **szégyen** — jellemez — megnehezíti, hogy az érintett személy nyíltan beszéljen az evési problémáról háziorvosával, és arra késztesse, hogy minimalizálja vagy tagadja a problémát.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Gyakran az **kezdeti tünetek összetéveszthetők az egészséges életmód és fitness kulturális trendjeivel**, amelyek egyéni sebezhetőséget kihasználva az ételbevitel csökkentésének igazolásaként szolgálhatnak — ez egy határ, amelyet nem mindig könnyű meghatározni.

Ezért alapvető fontosságú felkészülni **korai beavatkozásokra**, kornak megfelelő táplálkozási értékelési eszközöket és serdülő betegek számára hatékony terápiás technikákat alkalmazva, hogy a kezelés a lehető legkorábban megkezdődhessen a jobb kórjóslat érdekében.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- Szintén alapvető fontosságú fenntartani **a terápiás folytonosságot** és multidiszciplináris csapatokkal tervezni a tevékenységeket.
- Az ellátási szintek, amelyeket általánosan meghatároztak, a klinikai komplexitás és súlyosság gradiense mentén szerveződnek **from the general practitioner (GP) and primary care pediatrician, through outpatient clinics, Day Hospitals, and residential centers**, up to **hospitalization** heveny epizódok alatt. Az egyes ellátási szintek szerepét és felelősségét nemzeti dokumentumokban rögzítik.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

2018-ban alapították meg a **Evészavaroknak szentelt Nemzeti Lila Szalag Napot**. Minden évben március 15-én ünneplik.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Epidemiológia

- Becslések szerint Olaszországban ma több mint **hárommillió ember** szenved **evészavarban** és a világon évente több tízmillió fiatal és felnőtt alakítja ki ezeket. A pandémia tovább rontotta a helyzetet, becsülten legalább 30–35%-os növekedéssel és **a kezdeti életkor csökkenésével**. Az evészavarok egyre inkább terjednek a gyermek populációban; a 8–9 éves gyermekek serdülőkorra és felnőttkorra jellemző evészavar-tüneteket mutatnak, különösen anorexiás típusúakat, nem pedig gyermekkorra jellemző étkezési zavarokat.
- A 2020-as adatok (Egészségügyi Minisztérium, pandémiás időszak) megerősítenek egy **2019-hez képest közel 40%-os esetszám-növekedést**. 2020 első felében különböző jelentési csatornák **230 458 új esetet rögzítettek, szemben a 2019 első felének 163 547 esetével**. Az új és meglévő esetek teljes ellátási terhe 2020-ban 2 398 749 betegre rúgott — ez a szám valószínűleg alulbecsült, mivel sok beteg soha nem jut el a kezelésig.

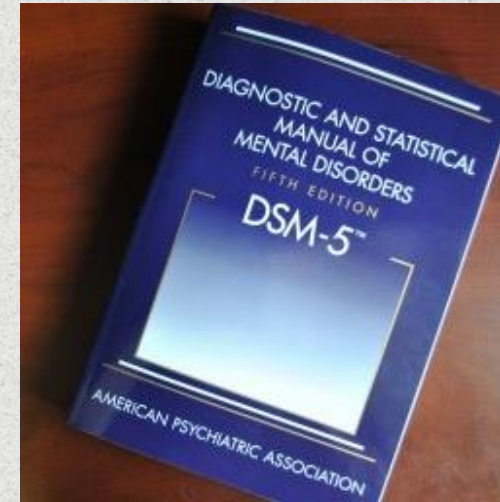

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Az evészavarok osztályozása

- Pica
- Ruminációs zavar
- Kerülő/Korlátozó Táplálékfelvételi Zavar (ARFID)
- **Anorexia nervosa**
- **Bulimia nervosa**
- **Falási zavar**
- Egyéb meghatározott táplálkozási vagy evészavar (OSFED)
- Nem meghatározott táplálkozási vagy evészavar (UFED)

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Pica

- **Nem tápláló, nem élelmiszer jellegű anyagok tartós fogyasztása legalább egy hónapon keresztül.**
- A nem tápláló és nem ehető anyagok lenyelése **nem megfelelő az egyén fejlettségi szintjéhez.**
- Az evési viselkedés **nem része a kulturálisan vagy társadalmilag elfogadott normáknak.**
- Ha a viselkedés kizárólag egy másik mentális zavar (értelmi fogyatékoság, autizmus spektrum zavar, szkizofrénia) vagy orvosi állapot (beleértve a terhességet) fennállása során fordul elő, **kellően súlyos** ahhoz, hogy önálló klinikai figyelmet igényeljen.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Ruminációs zavar

- **Az étel ismételt visszaöklendezése legalább egy hónapos időszak alatt.** A visszaöklendezett étel újra megrágható, újra lenyelhető vagy kiköphető.
- Az ismételt visszaöklendezés **nem összefüggő emésztőrendszeri állapot következménye** vagy más orvosi állapot következménye (pl. gastrooesophagealis reflux, pylorusstenosis).
- A zavar **nem fordul elő kizárólag Anorexia Nervosa, Bulimia Nervosa, Falási zavar zavar, vagy Kerülő/Korlátozó Táplálékfelvételi Zavar keretén belül.**
- Ha a tünetek egy másik mentális zavar (értelmi fogyatékoság vagy egyéb neurofejlődési zavarok) keretén belül fordulnak elő, **kellően súlyos** ahhoz, hogy önálló klinikai figyelmet igényeljen.
- Remisszióban: A kritériumok teljes teljesítése után azok már huzamosabb ideig nem teljesülnek.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Kerülő/Korlátozó Táplálékfelvételi Zavar ARFID

"It is not uncommon for some children to be labeled as 'picky' or 'selective' because they appear uninterested in food or because they **étkezésüket nagyon korlátozott ételkínálatra szűkítik**.

Amikor ez a szelektív evési forma negatívan befolyásolja a pszichofizikai fejlődést és növekedést, az ARFID diagnózisa alkalmazható. Tipikus kezdet: gyermekkorban vagy korai serdülőkorban.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Kerülő/Korlátozó Táplálékfelvételi Zavar ARFID

- Jelentős **fogyás** (vagy gyermekekben a várt súlygyarapodás elmaradása, illetve lassult növekedés)
- Jelentős **tápanyaghiány**
- **Enterális táplálástól vagy orális táplálékkiegészítőktől való függőség**
- Kifejezett **pszichoszociális működést zavaró hatás.**

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- A zavart nem magyarázza jobban az élelmiszer hiánya vagy kapcsolódó kulturális szokás.
- A táplálkozási zavar nem fordul elő kizárólag Anorexia Nervosa vagy Bulimia Nervosa fennállása idején, és **nincs nyilvánvaló zavar abban, ahogyan a testsúlyt vagy testalkatot megéli az érintett.**
- A zavar nem tulajdonítható orvosi állapotnak, és nem magyarázható jobban egy másik mentális zavarral.
- Ha a tünetek egy másik zavar vagy orvosi állapot összefüggésében fordulnak elő, kellően súlyosak ahhoz, hogy az adott állapothoz általánosan társult figyelmen túlmenő önálló klinikai figyelmet igényeljenek.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Profilok:

- Az étel iránti látszólagos érdektelenség
- Az étel érzékszervi jellemzőin alapuló kerülés
- Az evés kellemetlen következményeitől való félelem (pl. hányás, gyomorfájás)

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Komorbiditások

- Obszesszív-kompulzív zavar (OKZ)
- Autizmus
 - Nem felelnek meg teljes mértékben a diagnosztikai kritériumoknak
 - Merev viselkedési minták és az új helyzetekhez való alkalmazkodás nehézsége (az autizmus spektrum zavar gyakori tünetei)
- Szorongásos zavarok (általánosított szorongásos zavar, pánikzavar, szociális fóbia).

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Neophobia

- Food neophobia is the refusal by children, typically between 2 and 6 years of age, to taste new or unfamiliar foods, often fruits and vegetables. It is a normal developmental phase, defined as a “fear of the new,” affecting approximately 30% of children. It can be overcome with patience, repeated exposure (even 10–15 times), parental role modeling, and involving children in food preparation.
- **Meghatározás:** Az ismeretlen ételekkel szemben tanúsított természetes óvatosság, amely gyakran egy primitív védelmi reflexből ered.
- **Életkor:** Főként az óvodás korban, 2 és 6 éves kor között nyilvánul meg, és ebben a szakaszban csúcsosodik ki.
- **Commonly Refused Foods:** Általában gyümölcsök, zöldségek és hús.
- **Factors:** A szülői étrend hatása, a hozzátáplálás során bevezetett korlátozott élelmiszerek és az új textúráktól való idegenkedés.

Nem tekinthető pszichopatológiai zavarnak!

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Egyéb meghatározott táplálkozási vagy evészavar (OSFED)

A DSM-5 szerint ez a kategória olyan megjelenésekre vonatkozik, amelyekben a táplálkozási és evészavar jellemző tünetei — klinikailag jelentős szenvedést vagy károsodást okozva a szociális, foglalkozási vagy más fontos működési területeken — dominálnak, de nem felelnek meg teljes mértékben a táplálkozási és evészavarok diagnosztikai osztályának egyik zavarára vonatkozó kritériumoknak sem.

Atipikus Anorexia Nervosa: Az anorexia nervosa összes kritériuma teljesül, kivéve azt, hogy a jelentős fogyás ellenére az egyén súlya normál tartományon belül vagy afölötti marad.

Bulimia Nervosa (alacsony frekvenciájú és/vagy korlátozott időtartamú): A bulimia nervosa összes kritériuma teljesül, kivéve azt, hogy a falási epizódok és a nem megfelelő kompenzáló viselkedések átlagosan hetente kevesebb mint egyszer és/vagy 3 hónapnál rövidebb ideig fordulnak elő.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

- **Falászavar (alacsony gyakorisággal és/vagy korlátozott időtartammal):** a falászavar minden kritériuma teljesül, kivéve, hogy a falásrohamok átlagosan heti egynél ritkábban fordulnak elő, és/vagy 3 hónapnál rövidebb ideig állnak fenn.
- **Purgálási zavar:** Ismétlődő purgáló viselkedések a testsúly vagy testalkat befolyásolása érdekében (pl. önkiváltott hányás; hashajtók, vízhajtók visszaélészerű használata) falási epizódok hiányában..
- **Éjszakai evési szindróma:** Az éjszakai evés visszatérő epizódjai, amelyek az alvásból való felébredés utáni evésben vagy az esti étkezés utáni túlzott ételfogyasztásban nyilvánulnak meg.

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Nem meghatározott táplálkozási vagy evészavar (UFED)

- Ez a kategória olyan megjelenésekre vonatkozik, amelyekben a táplálkozási vagy evészavar jellemző tünetei — klinikailag jelentős szenvedést vagy károsodást okozva a szociális, foglalkozási vagy más fontos működési területeken — dominálnak, **de a táplálkozási és evészavarok diagnosztikai osztályának egyik zavarára vonatkozó teljes kritériumok sem teljesülnek..**
- A nem meghatározott táplálkozási vagy evészavar kategóriát olyan helyzetekben alkalmazzák, amelyekben **a klinikus úgy dönt, hogy nem jelöli meg, miért nem teljesülnek a kritériumok egy adott táplálkozási és evészavarnál**, és magában foglalja azokat a megjelenéseket, amelyekben nincs elegendő információ egy specifikusabb diagnózis felállításához (pl. sürgősségi ellátásban vagy kezdeti értékelések során).

Funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

SPEED PROJECT

Sport & Prevention of Emerging Eating Disorders

Egyéb meghatározással (OSFED)

Meghatározás nélkül (UFED)

Zavar jelen van

Egyértelmű klinikai
kép

Ismert ok

Részletes diagnózis

Sürgősségin gyakran
alkalmazzák

Súlyosság

! Magas lehet

! Magas lehet

- Az OSFED és UFED NEM „kisebb” zavarok
- NEM „reziduum” jellegűek
- NEM utalnak kisebb súlyosságra
- **Csak a diagnosztikai meghatározottság eltérő fokát jelzik**

Egyéb meghatározással rendelkező zavarokban a klinikus ismeri a zavar természetét és azt, hogy a DSM kritériumok miért nem teljesülnek teljes mértékben; nem meghatározott zavarokban az információ elégtelen vagy nem részletezett.